

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 139. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeeventyr06val-shoot-idm139779800323232/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VI kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Mad! [...] *Paradisets Have* er saa poetisk og smuk; men da jeg igjen læste det, forekom det mig som om det ikke ret egnede sig for Børnet, det modsiger imidlertid mine smaa Elever, det er det allersmukkeste forsikre de, det samme sigte de paa *Guldensteene*» (BHH 368).

18.11.1839 skrev Ingemann, som kendte indholdet fra Andersens sommerbesøg i Sorø: »Vænligst Tak for de sidste Børne-Eventyr, hvortmed De fornøiede os i Sommer, og som nu atter har moret os! »Paradisets Have« og »Storkene« holder jeg meest af [hertil i fodnoten: Det første hører til de fortrinligste Eventyr, jeg kjender. Min Kone finder det ligeledes saa udmærket smukt]. »Den flyvende Kuffert« er mig mere et lystigt satirisk Indfald, end et Børne-Eventyr» (BtA 297).

Da Andersen kolporterer Ingemanns dom videre til Henriette Hanck, kan han desuden oplyse: »Heibergs synes slet ikke om *Paradisets Have*, ansee *Lykkens Kalosker* for et udmærket godt Eventyr» (BHH 394). Det første lyder sandsynligt, men Heibergs takkebrev for *Kaloskerne* (p. 147) er en smule maliciøst.

EB II:3 1842

opnåede én kort, men meget rosende anmeldelse i *Kjøbenhavnsposten* 23.12.1841:

Ole Lukøie og *Svinestrogen* er »de mest naive af disse fire yndige Smaa-Eventyr. »Rosen-Alfen« er fortalt efter en gammel italiensk Novelle, og »Boghveden« en Fabel i en meget smuk Form. At Andersens naive Eventyr ogsaa ere tiltrækkende for Andre end Smaa-børn, er altfor bekjendt, til at det behøver at gjentages, deres Overførelse og smukke Udtryk i andre Sprog vidner tilstrækkeligt om deres anerkjendte poetiske Værd, hvorvel der dog nødvendigviis maa gaae meget tabt af den oprindelige Naivitet og de skjelsmske Vendinger og Udtryk, som de have i deres danske Originalsprog.«

Men samtidig er Andersen nu ogsaa blevet genstand for Corsarens satire. 31.12.1841 vælger bladet en enkelt scene fra *Ole Lukøie* ud og giver flg. »tolkning«:

»Vi tør næsten bande paa, at H. Andersen i denne Bog (Pg. 11) har ville tage Revanche for den Maade, hvorpaa flere af hans nyere Værker ere blevne behandlede. – En Stork var saa uheldig at komme til Ænder og andet saadant Fjerkræ, til hvilke den taler om Africa og Pyramiderne (Africa? Er det ikke »Maurerpigens« og »Mulattens« Hjem?) »Men Ænderne forstode ikke, hvad han sagde, og saa puffede de til hinanden: »Skal vi være enige om, han er dum?« (Gik det ikke saaledes til med »Maurerpigen« og »Mulatten«?). – Nu vare de endvidere vittige over den stakkels Stork og kom saagar med Personligheder (»det er nogle

deilige tynde Been I har,« sagde en Kalkun, »hvad koster Alen?«; men Storken saae og hørte dem med taus Foragt. Og tilsidst kom da ogsaa En, der forstod den (en høj Person?), og lukkede op for den og lod den flyve til Syden (ligger Constantinopel ikke mod Syd?), hvorover da Ænderne bleve meget misundelige. – Den stakkels Stork! At den ogsaa skulde komme til at tale for Ænder! Børnene ville vist føle megen Medlidenhed, naar de læse denne Historie.«

Tidsskriftet For Literatur og Kritik (udg. af Fyens Stifts literære Selskab, red. af kirkehistorikeren Ludvig Helveg) har i bd. 6 1848 en artikel af Frederik Sneedorff Birch om danske læsebøger. Da *Boghveden* er optaget i en ny læsebog bemærker anmelderen: »Det har altid vakt en ubyggelig Følelse hos Anm., naar en Plante er bleven fremstillet som Symbol paa noget Ondt, uden at deri i dens Natur fandtes den alleringste Anledning. Lad en Giftblomst, en Skarnfyde, Bulmeurt o.s.fr. fremtræde som et saadant Symbol; – men nu Boghveden: – en uskyldig, for Menneskene høist vigtig Væxt; hvorved har den forskyldt at skulle opstilles som Repræsentant for Hovmodet? [...] Anm. maa derfor paa Boghvedens Vegne anmode sin personlige Ven H. C. Andersen om at restituere den nævnte Plantes Ære og at give den en passende Fyldestgjørelse ved i en anden Digting af forskjellig Indhold at lade dens gode Egenskaber vederfæres den Ret, de fortjente.«

Af brevkritik findes intet af betydning – undtaget et brev fra et lidt senere tidspunkt.

Da Andersen havde skrevet eventyrkomedien *Ole Lukøie*, sendte han den til Hertz og bad om en udtalelse om dens sceniske værd. Hertz svarede ogsaa 10.3.1850, men det er mere eventyret end komedien han skriver om, og han bekræfter at figuren forekom samtiden ny:

»Allerede for nogle Aar siden glædede jeg mig over et Par Træsnit (jeg troer til en af Gersons Børnebøger), hvor Ole Lukøie paa en sindrig Maade var fremstillet som en til vore Folkesagns Mytherække hørende, egen Person, ligesom Nissen, Ellefolk og Desl. Det var en ganske ny Idee; jeg veed ikke, hvem den oprindelig skyldes, men det er en virkelig Acquisition i vore Folkesagns Mythologi, lige kjærkommen for Digteren som for de bildende Kunstnere. I Deres Eventyr har De (og meget muligt har jeg her *primus motor*) udviklet Ideen om ham videre, og blandt Andet ved at gjøre ham til en Brøder af Døden givet denne fortræffelige, lille Patron, saaledes som Folketroen og Børneverdenen hidtil har kunnet tænke sig ham, mere Indhold og Dybde. Pedersen har i sine Træsrits-Tegninger ogsaa vidst at give ham et meget characteristisk Physiognomi. At De endelig nu har gjort ham til en Person i et Drama, er en lykkelig Tanke, der endnu oftere maa kunne benyttes« (BtA 246).